

بررسی اثر آموزش بر رفتارهای سلامت دهان و دندان بیماران دیابتی

دکتر عیسی محمدی زیدی^۱، دکتر امیر پاکپور حاجی آقا^{*}

چکیده

مقدمه: افراد دیابتی به دلیل اختلالات سیستمیک در برابر بیماری‌های پریودنتال و پوسیدگی دندان آسیب‌پذیرند. ضروری است بیماران دیابتی نسبت به اهمیت رعایت رفتارهای خودمراقبتی سلامت دهان و دندان آگاهی داشته باشند. هدف مطالعه‌ی حاضر تعیین تأثیر مداخله آموزشی بر رفتارهای خودمراقبتی سلامت دهان و دندان در بیماران دیابتی بود.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه مداخله‌ای شاهددار تصادفی بود. ۱۵۰ بیمار دیابتی با روش نمونه‌گیری تصادفی از بین کل بیماران دیابتی تحت پوشش یک مرکز دیابت شهر قزوین انتخاب شدند. گروه‌های تجربی و کنترل پرسش‌نامه‌ها را (اطلاعات دموگرافیک، ۲۶ سوال Theory of Planned Behavior (TPB) و مقیاس یادآوری ۷ روز قبل استفاده از نخ و مسواک) قبل و ۳۰ ماه بعد از جلسات آموزشی تکمیل کردند. مداخله آموزشی در ۳ جلسه ۳۰-۴۵ دقیقه‌ای و به صورت بحث گروهی در گروه تجربی اجرا شد. داده‌ها در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ و با آزمون‌های کای اسکور، t مستقل و زوجی، من ویتنی و ویلکسون آنالیز شد. ($\alpha = 0.05$)

یافته‌ها: افزایش معنادار در میانگین آگاهی (از $1/7 \pm 4/5$ به $2/2 \pm 9/6$)، نگرش (از $4/6 \pm 19/4$ به $6/1 \pm 33/0$)، هنجارهای انتزاعی (از $1/9 \pm 10/2$ به $2/7 \pm 16/7$)، کنترل رفتاری درک شده (از $3/0 \pm 10/8$ به $3/3 \pm 15/5$) و قصد (از $0/9 \pm 4/3$ به $1/2 \pm 9/4$) مشاهده شد ($p \text{ value} < 0.001$). دفعات مسواک زدن (از $0/3 \pm 1/03$ به $0/3 \pm 1/6$) و استفاده از نخ دندان (از $0/18 \pm 0/4$ به $0/2 \pm 0/7$) گروه تجربی نیز بهبود یافت ($p \text{ value} < 0.001$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه‌ی حاضر بر اثربخشی مداخله آموزشی تئوری محور بر ارتقای رفتارهای خودمراقبتی مرتبط با سلامت دهان و دندان در بیماران دیابتی تأکید می‌کند. توجه به سلامت دهان و دندان در بیماران دیابتی، کاربرد مداخلات آموزشی با تکیه بر مدل‌های تغییر رفتار مناسب در کنار کاربرد تکنیک‌های فردی می‌تواند از بار اقتصادی و بهداشتی بیماری‌های پریودنتال در بیماران دیابتی به‌طور محسوس بکاهد.

کلید واژه‌ها: دیابت، آموزش سلامت، بهداشت دهان، بیماری‌های پریودنتال، نگرش

* اسنادیاری، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران (مؤلف مسؤول) Pakpour_amir@yahoo.com

۱: اسنادیاری، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران

این مقاله در تاریخ ۹۲/۷/۲ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۹۲/۱۰/۸ اصلاح شده و در تاریخ ۹۲/۱۰/۲۶ تأیید گردیده است.

مجله دانشکده دندان پزشکی اصفهان
۱۳۹۳، ۱۰ (۳): ۲۰۲ تا ۲۱۴